

Ur *Flamman* 13/10 2010

Gregor Flakierski, Aron Etzler

Holländska vänstern ignorerar rasismen

Sverigedemokraternas valframgångar gör det angeläget att studera liknade partier ute i Europa liksom hur man från olika vänsterpartier tacklar sådana partier. Denna artikel ger *ett exempel* på detta. – Marxistarkivet Red

Socialistiska partiet i Nederländerna¹ har haft en ovanlig strategi: att inte gå i verbal konflikt med det rasistiska budskapet. Istället vill man få en konfrontation kring det som man själv är bäst på: ekonomisk politik och social rättvisa.

Nederländernas nya regering stödjer sig på ett av Europas mest extrema partier, Geert Wilders Partij voor de Vrijheid (PVV). Wilders, som just genom detta samarbete fått igenom ett nationellt burkaförbud vill stoppa bygge av moskéer och till och med förbjuda Koranen. Han har också gjort den grovt antiislamska filmen Fitna och står nu åtalad för uppmaning till hat och diskriminering i en domstol i Amsterdam. Geert Wilders förbjöds 2009 att resa in i Storbritannien för att han ansågs vara ”ett allvarligt hot mot grundläggande samhällsintressen”.

Ändå är det inte Wilders våldsamma antiislamism som det nederländska vänsterpartiet SP valt att kritisera. Och det beror inte på att man inte ser vad Wilders står för. Partisekreterare Hans van Heijningen beskriver Geert Wilders och hans parti som högerextremt. Van Heijningen preciserar sig: Wilders undviker, som alla moderna högerextrema politiker begreppet ”ras”. Och han är inte generellt kritisk till invandring. Hans måltavla är uteslutande islam, som han inte betraktar som en religion, utan en fascistisk ideologi som hotar demokratin. Om vi inte ser upp kommer islam att ta över Europa, det är hans budskap.

Men man måste komma – ihåg att den överväldiga majoriteten av invandrare i Nederländerna kommer från muslimska länder, framför allt Marocko och Turkiet, anmärker van Heijningen.

I den nederländska kontexten att vara mot ”islam” – är detsamma som motstånd till invandring i största allmänhet. Så visst finns det en underliggande främlingsfientlighet och rasism i Wilders budskap.

Wilders exploaterar de problem som finns bland främst marockanska ungdomar i Holland, med gatuvåld, gängbråk och narkotika. Men i Geert Wilders version förvandlas sociala problem till något som har helt andra rötter, gatuterror.

De här ungdomarna är – alla födda i Holland, och det är i grund och botten ett integrationsproblem, medan Wilders länkar det till internationell terrorism!

Wilders är alltså en högerextrem politiker som spelar på underliggande rasism och hetsar mot islam. Partisekreterare Hans van Heijningen menar att man måste inse att framgångarna för Geert Wilders bara handlar om rädsla och hat mot islam.

Antiislamismen är en – viktig faktor, men inte avgörande. Finns det verkligen 1,5 miljoner rasister i Nederländerna? Mitt svar är ett obetingat nej! Nederländerna är inte ett islamofobt land.

¹ *Socialistische Partij* i Nederländerna är idag det vänsterparti i Europa som nått störst framgångar i parlamentariska val, med toppnoteringen 17% av rösterna vid 2006 års val. Vid senaste valet (2010) gick partiet kraftigt tillbaka men fick ändå nära 10 % av rösterna. Partiet har sina rötter i maoismen, som det dock för länge sedan bröt med. Officiell engelskspråkig hemsida: <http://international.sp.nl/>. Vi planerar att i kommande artiklar närmare syna detta partis politik och agerande.

Nyckeln till Wilders framgångar är lika mycket att vara mot etablissemang. Antielitismen har blivit en av de viktigaste politiska tillgångarna, eftersom många ser ett förfall av samhället och upplever att eliten svikit dem. Nyliberalismen i Holland har haft långtgående konsekvenser, mer än i Skandinavien, säger van Heijningen. Det har skett en kraftig försämring av det sociala förmånssystemet, stora privatiseringar har genomförts, löneklyftorna har växt. Det finns en berättigad oro bland många.

Samtidigt har – avståndet mellan eliten och ”vanligt folk” ökat allt mer. Strukturerna bland de politiska partierna och fackföreningarna har blivit mer elitistiska, de styrande har förlorat kontakten med verkligheten. Det är stämningar som Wilders har skickligt fångat upp och exploaterat.

Antietablissemangskortet gör konfrontationen med Wilders svår, menar van Heijningen.

– Wilders dominerar totalt det offentliga samtalet idag. Det är debatter med honom och om honom varje dag i alla media. Alla försök hittills att bemöta honom har varit helt kontraproduktiva. Tvärtom har de stärkt hans antietablissemangsposition.

Svårigheten består av att SP och Wilders är rivaler om vem som skall kanalisera den antielitistiska strömningen. Och där har SP valt en annan strategi.

SP:s attityd har varit att inte gå in i – diskussioner om islam, utan att diskutera konkreta politiska frågor. Vi tänker inte dansa till deras musik.

Att Wilders också är en högerpolitiker råder det inte något tvivel om, även om Wilders distanserat sig från sin nyliberal bakgrund och tagit över stora delar av SP:s sociala program, tydligast på området äldreomsorg. SP förbehåller sig rätten att bestämma vad man vill diskutera med Wilders. Då framgår också att Wilders företräder överheten.

Vårt fokus är att den – ekonomiska krisen betalas av arbetare och medelklass. Efter valet har vi fått en ny regering, med stöd av Wilders. Deras politik kommer att drabba de som tjänar minst mycket hårt. Det kommer att bli högre avgifter för sjukvården, program för rörelsehindrade ska avskaffas, och dessa människor skickas därmed ut i arbetslöshet. Det är dessa frågor vi ska diskutera. Vi ska bemöta Wilders politiskt.

Ett annat skäl till SP:s strategi är att man redan har vissa positioner i integrationspolitiken som är gemensamma med Wilders. Herman Beekers, informationschef på Socialistiska Partiet pekar på att SP:s själva har hård kritik mot integrationspolitiken, och att den formulerades redan på 1980-talet, alltså långt innan Pim Forteuyn och Geert Wilders.

Vi hade arbetskraftsinvandring redan under 60- – och 70-talen, sedan kom familjeåterföreningarna under 80-talet. Det finns en miljon immigranter i detta land. Varken regeringen eller arbetsgivarorganisationerna har gjort någonting för att integrera dessa människor in i samhället. Resultatet blev bostadsghetton, där det bor kanske så många som 90 procent invandrare. Det finns flera hundra tusen människor i Nederländerna som inte kan nederländska. Redan på 80-talet, jag tror att det var 1983, la SP fram en rapport där vi pekade på problemen. Rapporten konstaterade att det var viktigt med bättre språkundervisning och mer jämlika chanser för invandrare.

Inte mycket har hänt sedan dess, säger Beekers. Det finns nu kurser i nederländska, men den som invandrat får bekosta dem själv och det är långa väntetider. Men för att SP delar en del av kritiken mot integrationspolitiken med Wilders betyder inte att man har samma mål. Wilders är, med sin kritik, ute efter att öka segregationen. SP vill minska den.

Det viktigaste är en ny bostadspolitik, med – ”blandade” grannskap, som förhindrar ghetto-bildning. För det andra bättre möjligheter att lära språket, kurserna bör vara gratis. Sedan vill

vi ha ett åtgärdsprogram för att undvika segregerade skolor. Det finns skolor där det bara går invandrabarn. Risken är då stor att man ärver problemen från generation till generation.

Paradoxalt nog för ett parti som av strategiska skäl inte vill ta konflikt med islamofobin är integrationspolitik högprioriterat. I det förra parlamentsvalet var huvudparollen ”Leva tillsammans” – en slogan som skulle förstås både som brygga över etniska och sociala klyftor.

Integrationen ligger – inte etta på listan, men definitivt topp fem. Den är en del av en bättre politik som vi vill föra. Vi vill lägga fokus på sådant som förenar, istället för det som skiljer människor åt. Stora invandrargrupper har gemensamma intressen med delar av det nederländska samhället, och därför är det viktigt att de förenas.

SP-strategin har haft framgångar på lokalplanet, säger Beekers.

– En städstrejk, där en stor del av dem som deltog var invandrare, varade i tre månader, möttes med stor sympati av många, och slutade mycket framgångsrikt. Strejkledaren var en av våra medlemmar.

Också i Rotterdam, där inte mindre än 50 procent av invånarna är invandrare, och där borgmästaren har sina rötter i Marocko har SP lyckats med att stoppa rivningar av billiga bostadsområden, som skulle ge plats för dyra skrytbyggen. Men på riksnivå, säger Beekers, kan man inte tala om en framgångslinje mot högerextremismen.

Jag är personligen ganska – pessimistisk. Sådana idéer som Wilders står för får spridning över hela Europa, nu senast hos er i Sverige, med Sverigedemokraterna, och Sarrazin i Tyskland.

Vänstern har hittills inte lyckats hitta ett bra svar för att bemöta rasism och islamofobi. Vi behöver bra idéer. De senaste valen i Sverige och Nederländerna visar att det finns skäl till oro. Det gäller att lägga ner ett hårt arbete för att komma på bra lösningar.

Det är ett arbete som angår oss alla.

Också Hans van Heijningen säger att det är mörka skuggor som nu fallit över Europa.

– Det finns en klar skillnad mellan hur äldre och yngre ser på dagens kris och de otäcka strömningar som den har fört med sig. Bland de äldre, som har 30- och 40-talet som referensram finns det en stor oro. Unga människor däremot är inte lika rädda. Vår inställning står någonstans mitt i mellan.

Ändå måste vänstern hålla huvudet kallt, och fokusera på strategier som gör att man kan vinna denna fajt.

– Visst leker Wilders med elden, och det i närheten av en bensinstation. Det kan vara farligt på lång sikt. Men det viktiga för oss är att inte låta oss provoceras. Vi ska göra det vi är bra på. Mobilisera för en kraftfull välfärdspolitik, och återta vår rebellposition.